

Список використаних джерел:

1. Смирнов М. І. Функціональна спрямованість діяльності прокурора в кримінальному провадженні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2016. № 19. С. 132-135.
2. Осмолян В. А. Прокурорський нагляд та участь прокурора у слідчих діях за новим Кримінальним процесуальним законодавством України. *Університетські наукові записки*. 2013. № 3(47). С. 483-488.
3. Луцик В.В. Правовий статус та повноваження прокурора за новим КПК України. *Митна справа*. 2013. № 1(85). Ч. 2. Кн. 1. С. 231-238.
4. Кримінально-процесуальне право України: підручник / за ред. Ю.П. Аленіна. Харків : ТОВ «Одіссей». 2009. 816 с.
5. Торбас О. О. Застосування розсуду прокурором у процесі надання доручень та вказівок щодо проведення слідчих дій. *Юридичний вісник*. Одеса: Гельветика 2020. № 2. С. 88-92.
6. Гасанов Р.Н. Здійснення повноважень прокурором в частині проведення слідчих (розшукових) дій : дис. канд. юрид. наук : 12.00.09. Одеса. 2017. 251 с.

Кондратюк Єлена Сергіївна

*студентка 2-го курсу Криворізького факультету Національного університету
«Одеська юридична академія»*

Привиденцев Олександр Геннадійович

*асистент кафедри кримінально-правових дисциплін Криворізького факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ГЕНЕЗИС СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПРОКУРАТУРИ

Державний механізм – це складна структура, яка схильна до зараження «вірусом» корупції. Чим довше цей «вірус» функціонує - тим більше руйнується суспільство та зароджуються витончені види і форми корупції. В наукових колах

існує велика кількість визначень поняття корупція, проте доцільно переглянути визначення, які закріплені саме в законодавчих актах.

Відповідно до Закону України "Про запобігання корупції", який є основним галузевим нормативним актом в цій сфері, корупція – це використання особою, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди для себе або інших осіб [1]. Корупція не завжди являє собою хабарі, іноді вона може являти собою цілу схему, яка трактується в кримінальному кодексі як "змова групи осіб", в результаті яких корупціонери будуть мати фінансову вигоду [2]. Причини існування цього явища є різні, але одна з основних це бажання людини мати в своїх руках більше матеріальних благ та владних повноважень.

На сьогоднішній день корумпованість є найбільшою перешкодою щодо розвитку демократичного суспільства. Вона є болючою не тільки в Україні, а й в усьому світі, і задля цього кожна демократична держава покроково розробляє певні стратегії та створює нові та ефективні інститути боротьби з нею.

Від моменту проголошення України незалежною державою та до початку повномасштабної війни на її території напрямок запобігання та протидії корупції був і є одним із пріоритетних, оскільки, це явище шкодить та заважає нашій країні рухатись в напрямку побудови демократії, яка в свою чергу створює рівні права та народовладдя.

Так склалося, що явище корупції саме по собі існує вже дуже давно, але в Україну воно перекочувало з часів СРСР. Доречно буде навести декілька прикладів корупції: коли керівник того чи іншого органу за хабар призначає людей на посади нехтуючи при цьому посадовою етикою та створюючи своєрідне панібратство, також, щоб здобути якусь ексклюзивну імпортну річ потрібно було дати різні матеріальні речі або фінансові заохочення, або приклад корумпованих суддів, які за хабар готові були продати свою людність та порядність і винести неправомірне рішення. На той час свідомість суспільства тільки починала набувати зневаги до таких проявів, але зараз це класифікується як прояв корупції. Беручи хабар корупціонер входить в залежність і в

подальшому стає об'єктом маніпулювання і в такому діянні зламається основа розвитку та напрямку тієї чи іншої структури.

Для боротьби з корумпованістю, яка в нашій країні була на критичному рівні за роки незалежності була впроваджена низка галузевих нормативних актів та створені антикорупційні стратегії. Україною був перейнятий досвід Європейського союзу за допомогою участі в спеціальних програмах з протидії корупції, наприклад Антикорупційна ініціатива ЄС (EUACI) та ратифікації Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції, яка спрямована на більш рішуче та ефективне запобігання та боротьбі з корумпованістю [3]. Також в Україні були створені незалежні та надійні системи органів, на які покладено функції з протидії корупції, які ефективно покроково викорінюють корупцію.

Однією з новостворених структур, яка покликана запобігати та протидіяти корупції в нашій державі стала Спеціалізована антикорупційна прокуратура (далі - САП), яка була створена у 2015 року відповідно до світових зразків. Наразі САП є самостійним структурним підрозділом Офісу генерального прокуратора України (на правах департаменту) компетенція якого повністю пов'язана з антикорупційною сферою. Генеральний прокурор за результатами конкурсу призначає керівника САП, а також затверджує відповідні положення, щодо її функціонування [4].

В своїй діяльності антикорупційна прокуратура керується нормативно-правовими актами, які пов'язані або з організацією діяльності свого апарату або з тими, які на меті своїй мають протидіяти корупції. Такими нормативними актами є, по-перше Конституція України, яка є головним законом нашої держави. По-друге Закон України "Про прокуратуру" та Положення про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру Офісу Генерального прокурора, які організовують діяльність цього органу. По-третє Закон України "Про запобігання корупції" та Кримінальний кодекс України та Кримінальний процесуальний кодекс України, які допомагають об'єктивно здійснювати процесуальне керівництво та підтримувати державне обвинувачення.

З метою забезпечення об'єктивності і не втручання в роботу спеціалізованої прокуратури, в законодавстві передбачені суттєві важелі, які гарантують незалежність діяльності САП, бо Генеральний прокурор України, його перший заступник та заступники не мають права давати вказівки прокурорам із антикорупційної прокуратури та здійснювати інші дії, які прямо стосуються повноважень прокурорів САП. Але ж керівник антикорупційної прокуратури підпорядковується безпосередньо Генеральному прокурору, що прописано в Законі України "Про прокуратуру" [4]. Тобто, мова про повну самостійність не йдеться. Можемо констатувати, що був закладений механізм впливу Генерального прокурора на прокурора САП.

Головним завданням антикорупційної прокуратури є здійснення процесуального керівництва над Національним антикорупційним бюро (далі – НАБУ) [5]. Фактично бюро та спеціалізована прокуратура являють собою одну цілісну систему в розслідуванні корупційних справ, так як за кожним кримінальним провадженням, яке розслідує НАБУ обов'язково закріплюється прокурор САП, який приймає активну участь в цьому розслідуванні, а в подальшому, відповідно, підтримує державне обвинувачення в суді. САП та НАБУ займаються розслідуванням та викриттям неправомірних схем, які були вчинені високопосадовцями нашої країни, і такі негативні вчинки наносили іміджеві збитки нашій державі.

Говорячи про корупцію на рівні високопосадовців, то саме існування антикорупційних органів вже є стримуючим фактором щодо запобігання корупції, але ж на мою думку першочергове завдання є попередження (превентивна функція), яке в свою чергу запобігає подальшим негативним наслідкам. Найкращим рішенням цієї ситуації не наглядати за тим як створюється проблема з усіма негативними наслідками, а ліквідовувати її в самому зародку. Кожен чиновник малого чи вищого рівня повинен відчувати, що за кожні протизаконні дії буде покарання.

Інколи лунає думка про те, що без корупції суспільство існувати просто не може, результат такої думки призводить до небажання викорінювання корупції

як хвороби суспільства. Ціна існування корупції в суспільстві може бути різною, вона впливає на наші права, здоров'я, свободу, освіту в деяких випадках навіть життя.

Протидія корупції є тим самим явищем, яке створює демократичні свободи та зміцнює довіру до влади, влади яку ми обираємо конституційним шляхом без фальсифікацій. Дивлячись на ті кроки, які були впроваджені нашою державою за останні роки, можна стверджувати, що явище корупції в близькому майбутньому буде викоринене, та Україна стане по справжньому демократично-прозорою країною, для того, щоб громадяни нашої держави мали цивілізаційні блага і культурно-розвинений рівень життя. Як говорить президент України Володимир Зеленський: "Світло — переможе темряву", так і верховенство права та законність переможе неправомірні діяння [6].

Список використаних джерел:

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, №49, ст. 2056 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення: 18.11.2022);
2. Кримінальний кодекс України: Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 20.11.2022);
3. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31.10.2003 р. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2007. № 49. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text (дата звернення: 18.11.2022);
4. Про Прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 2-3, ст.12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text> (дата звернення: 20.11.2022);
5. Про затвердження Положення про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру Офісу Генерального прокурора: Наказ Офісу Генерального прокурора від 05.03.2020 р. № 125. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0125905-20#Text> (дата звернення: 18.11.2022);

6. Свиридчук Ю. Життя переможе смерть, а світло переможе темряву - слова Зеленського на обкладинці журналу TIME. Інформаційне агентство Українські Національні Новини (УНН). URL: <https://www.unn.com.ua/uk/news/1966250-zhittya-peremozhe-smert-a-svitlo-peremozhe-temryavu-slova-zelenskogo-na-obkladintsi-zhurnalu-time> (дата звернення: 18.11.2022).

Морозова Валерія Олександрівна

*студентка 2-го курсу Криворізького факультету Національного університету
«Одеська юридична академія»*

Привиденцев Олександр Геннадійович

*асистент кафедри кримінально-правових дисциплін Криворізького факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»*

МІСЦЕ ПРОКУРАТУРИ В ДЕРЖАВНОМУ МЕХАНІЗМІ УКРАЇНИ

На сьогоднішній день розвиток державності не остаточний, насамперед, відбувається оформлення закінченої моделі державного механізму. В сучасному державному механізмі України, прокуратура - це централізований та самостійний орган державної влади, який діє в системі правоохоронних органів країни і забезпечує захист від протиправних посягань на суспільний та державний лад. Особливість прокурорської діяльності полягає саме в самостійності, це означає, що здійснення функцій органами прокуратури не визначається діяльністю ніяких інших державних органів, а значить свої функції органи прокуратури здійснюють тільки самостійно. Також слід зазначити специфічність органу, яка полягає у тому, що прокуратура здійснює свої функції